

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У МОДЕЛЮВАННІ УРОКУ

Вивчення сучасного стану методики уроків у початкових класах засвідчило, що впровадження компетентнісного підходу недостатньо позначилась на їх моделюванні та оцінюванні ефективності.

У моделюванні уроку слід врахувати такі ідеї компетентнісного підходу.

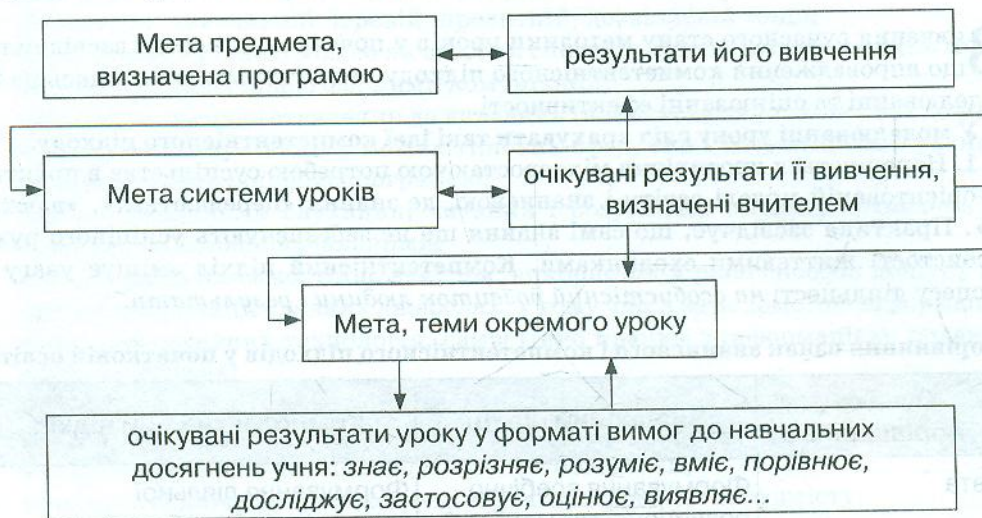
1. Нарощується протиріччя між зростаючою потребою суспільства в практико-орієнтованій моделі освіти і знанневою, де знання «передаються», «даються». Практика засвідчує, що самі знання ще не забезпечують успішного руху особистості життєвими сходинками. Компетентнісний підхід зміщує увагу з процесу діяльності на *особистісний розвиток людини і результати*.

Порівняння ознак знанневого і компетентнісного підходів у початковій освіті

Ознаки порівняння	Знанневий підхід	Компетентнісний підхід
Мета	Формування всебічно розвинутої гармонійної особистості	Формування діяльної компетентної особистості
Визначення змісту навчання	Зміст навчання формується «від мети»	Зміст навчання формується «від результату»
Методична реалізація	Позиція вчителя: передає, навчає, формує. Переважає <i>відтворення</i> знань, застосування за зразком. Переважно сам контролює і оцінює навчальні досягнення учнів	Надає перевагу самостійній пошуковій діяльності учнів <i>проектуванню</i> навчальних і життєвих ситуацій для <i>застосування предметних та ключових компетентностей</i> ; залучає дітей до самоконтролю, рефлексії; надає перевагу формувальному оцінюванню
Основні результати навчальних досягнень учнів	Цінності, <i>знання</i> , вміння, навички	Суб'єктність учіння, цінності, знання, вміння, навички, <i>способи самостійної діяльності</i> , ініціативність, рефлексивність, здатність до критичних суджень, що інтегруються у предметних і ключових компетентностях

2. Компетентність — це *укрупнений результат навчання*, який не може бути досягнутий протягом 2–3 уроків. Компетентність формується і розвивається впродовж тривалого часу, тому треба орієнтуватися у послідовності цілей вивчення предмета.

Реалізація компетентнісного підходу ґрунтується на *системно-діяльнісному підході*, який спрямований на інтегрований результат, що досягається школярем у навчанні. Саме це і передбачає компетентність, де результатом є інтеграція знань, умінь, навичок, досвіду, цінностей особистості. Ієрархію цього взаємозв'язку простежимо на такій послідовності:

Необхідно взяти до уваги, що основною одиницею навчального процесу є не окремих урок, а *система уроків*, яка має чітко визначений зміст і кількість годин.

Система уроків — це *структурно-функціональна цілісність*, у якій кожен урок повноцінно виконує свою функцію, якщо безпосередньо взаємодіє з іншими, а ця взаємодія підпорядкована меті досягнення запланованих результатів. Отже, ознаками системи уроків є: *мета, цілісність, структурність, технологічність результативність*.

3. У нинішній період неперервної модернізації освіти особливої гостроти набуває проблема *співвіднесення мети, засобів і результатів освітнього процесу*.

З дидактичної точки зору ефективність сучасного уроку слід визначати саме у контексті взаємозв'язку мети і результату.

Знання вчителем ієрархії цілей навчання предмету має практичне значення, бо сприяє умінню переводити загальну мету вивчення предмету на рівень мети вивчення системи уроків, а потім і окремого уроку. Ці *сходинки є необхідними кроками для вибору такої методики засвоєння навчального матеріалу, яка має забезпечити очікувані результати конкретного уроку*. Правильне визначення мети для системи уроків і окремого уроку передбачає володіння вчителем прийомом *цілепокладання (цілеутворення)*, який передбачає конкретизацію мети вивчення предмету на рівні теми і визначення очікуваних результатів.

За таким підходом створюючи підручники «Літературне читання» і методичні посібники ми прагнули, реалізувати поступовість досягнення мети і завдань вивчення цього предмета, як для вчителя, так і для учня. Наведемо приклад з підручника для 2 класу. У зверненні до учня-читача *мета вивчення предмета* представлена як очікуваний результат: